

Doplňky.

K § 4, str. 13: Vondrák ve Vergl. Gr. I², 128 praví, že slovens. *-ou* je snad českým vlivem. To je domněnka zbytečná a také nemožná. Vážnému (Sborn Mat Slovens. I, 112) se zdá koncovka *-ou* v střed. slovenštině, kde se hlavně vyskytá — viz u něho l. c. 112 sl. —, divná, protože se zde neměnilo *ú* v *au*, *ou*. Divná může býti jen tehdy, když ji vyvozujeme z *-ú* jako české *-ou* (*rybou* z *rybú*...). Také asi Vondrák myslel, že slovenština měla *-ú*, a proto předpokládá pro vznik dnešního *-ou* vliv český. Výklad, že slovens. *-ou* vzniklo z *-ojo*, je starý. Má jej již Polívka r. 1907 (Сборникъ статей посвященныхъ В. М. Ламанскому I, 104 sl.). Je-li starší, nevím. Fonetický postup od *-ojo* k *-ou* a zároveň postup *-ojo* — *o*, *-ú* v češtině vyložil Ramovš, jak uvádím dále v této práci.

K § 10, str. 23: Stejný vývoj jako u *znamenyje*, vlastně *znamenije*, byl také v lok. sing. mask., neutr. *pěši-jemь*: *i-je*, vlastně *i-je*, zánikem *i* *i-e*, stažením *é* (*pěšém*). Z *pěši-emь* nelze vykládati *pěšiem*, t. j. foneticky *pěšiem*, tak, že se *i* stalo polosamohláskovým, protože bychom čekali *pěšiem*, nikoli *pěšiem*. A zase přicházíme k tvaru *s é* (*pěšém*), za něž je v češtině staré *ie* (fonetic. *ié*, *pěšiem*).

Podobně za *бъješь*..., vlastně *bješь*..., čekáme *b'ěš*... a je v nejstarší češtině *bieš*... A v 1. os. sing., v 3. plur. a v partic. *-nt* za *бъjo*, *бъjоть*, partic. *бъjоc-* (vlastně *bij-* atd.) je v češtině staré *b'ú*, *b'úc-*.

K § 12 (na konec), str. 27: Je ostatně velmi podobno pravdě, že v době před stahováním ani nebylo *uměji*, *dělají*..., *dobře-jeji*, *moje-ji*, nýbrž *uměi*, *dělai*..., *dobře-jei*, *moje-i*. O tvaru *dobře-jei* (*dobře-í*) jsem to připomněl již v § 1 a 9. To pak platí také o *moje-i*. Imperativy *uměji* atd. měly nepochybně *j*, vlastně *í*,

dokud se zachovávaly diftongy (-ioi-). Když však za *oi* vzniklo *i* (*umějí* . . .), bez pochyby s ním předcházející *i* splynulo, takže bylo *uměi*, *dělaí* atd.

K § 64 (na konec), str. 137: Snad vznikalo hiátové *u* původně jen po zadopatrových samohláskách zaokrouhlených *u*, *o*, *o*.

K § 68 (na konec), str. 142: Předpokládám, že *ji-*, *ji-* z *ju-*, *jú-*, *jie-* po samohláskách zůstávalo, po souhláskách však se měnilo v *i-*, *i-*. Arcit jen v nářečích, kde byly dispozice pro splývání *j* s *i*, *i*. Je otázka, jak bylo po pause (hlavně na začátku věty). Tu pronikla změna *ji-*, *ji-* v *i-*, *i-*, protože jí nic nebránilo. Lze tak soudit z toho, že v těch nářečích, v nichž se říká »a *ji*«, ale »on *i* (on *ý*)«, je po pause *ím*, *ís*, *i* . . .

K § 42, str. 94 (za třetí odstavce): Mám arcit na mysli *ň*, které se vyvinulo až v češtině z *n* před palatálními samohláskami (*ňemý z němý* . . .). Vedle něho měla čeština *ň* z *nj* (*vóna* . . .), to však zdědila z praslovanštiny. Podle toho, co vidíme při *ň* původu českého, třeba se domnívati, že mezi *ň* původu praslovans. a samohláskami *a*, *u* přechodné *ž* nevznikalo (*vóna*, *vónu* . . .). Dále, že *ž* dvojhlasky *je* (*é*) s ním splývalo, takže bylo na př. v gen. sing. *vóne*; není však nemožné, že podle *duše*, *země* atpod. *é* ve *vóne* zůstalo. Bylo-li jen *vóna*, nikoli také *vónja*, vzniklo přehláskou *vóne*, nikoli *vóně* (*vóně*), jako na př. *vóle*, gen. sing. *kraje*.

Střední slovenština má *je* (*je*) a *ja* (*ja*) — zkrácením z *já* — mimo po *j* veskrze, na př. *dieta*, *tiahnuť*, za *je* a *ja* však *e*, *a* (*lelo*, *vóna*). V slabikách původně dlouhých šla tedy jinou cestou než ostatní nářečí čes. jazyka.